

Ytelsesavtale 2017

Vedlegg til avtale mellom Statped

og

Helse Nord RHF

Tjenestens innhold, formål og avgrensning

Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde (NKDB) er opprettet for å bygge opp og spre kompetanse om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet, og skal bistå med tilrettelagte tjenester som ikke ivaretas av kommunen, i spesialisthelsetjenesten for øvrig eller innenfor Statped.

NKDB skal bidra til økt synliggjøring, brukermedvirkning og enklere tilgjengelighet til tjenestene.

Overordnet resultatmål

- Personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet har likeverdige muligheter for gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår.
- Det øvrige hjelpeapparat er i stand til å yte gode tilrettelagte tjenester for personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet.
- Tjenestetilbudet til personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet har høy kvalitet og det er god total ressursutnyttelse.

Målgruppe:

Målgruppen er personer med dövblindhet, deres pårørende og fagfolk i det tverrsektorielle tjenesteapparatet. Personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse som er under utredning for dövblindhet, hører også til målgruppen. Ved kombinert alvorlig syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet som oppstår på grunn av aldersrelaterte tilstander, kan kompetansetjenesten bistå kommunene.

Oppgaver

1. Bygge opp og formidle kompetanse

Enhetene i NKDB har til sammen bred kompetanse på kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet. For best mulig utnyttelse av dagens ressurser og for å ha riktig kompetanse for å møte morgendagens utfordringer, er det behov for kartlegging av dagens kompetanse i enhetene og kartlegging av framtidige behov.

I henhold til kompetansespredningsplanen er formålet å formidle kompetanse om dövblindhet til pårørende, familie, nære nettverk, fagmiljøer, myndigheter og offentligheten for øvrig. Tjenesten skal bidra til å styrke kompetansen hos lokale tjenesteytere og i andre deler av spesialisthelsetjenesten, slik at personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår.

1.1 Bygge opp kompetanse

Resultatmål:

- Bygge opp kompetanse for å møte dagens og framtidige utfordringer

Felles tiltak i NKDB:

- Ferdigstille og implementere kompetanseplan
- Målrettet rekruttering, slik at NKDB fortsetter å levere tjenester i tråd med krav i forskrift
- Videreutvikle samarbeidet med aktuelle kompetansesentre i Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser, andre relevante kompetansesentre og nasjonale tjenester
- Gjennomføre intern faglig utvikling/kompetanseheving
- Deltagelse på ulike faglige kurs, samlinger og konferanser
- Drive forsknings- og utviklingsarbeid ved eget senter
- Konkretisere mulig samarbeid med UH-sektoren
- Deltagelse i nasjonale arbeidsgrupper
 - Norsk arbeidsgruppa i det Nordiske nettverket for CHARGE syndrom
 - Mørketallsarbeidsgruppe
 - Arbeidsgruppe taktilspråklig kommunikasjon
- Deltakelse i nordiske/internasjonale nettverk/arbeidsgrupper
- Gjennomføring av utdanningsløp
- Videreutvikling av tilpasningskurs og utvikling av nye kurs

Tiltak ut over felles tiltak fra enheten som del av NKDB:

- Master i pedagogikk, Universitetet i Bergen. Deltidsstudium, forventet avsluttet i 2018.
- Master i funksjonshemming og samfunn. Deltidsstudium forventet avsluttet med masteroppgave i 2020
- Dripte arbeidsgruppe i NKDB for utvikling av en informasjonsbrosjyre om ledsaging for personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse
- Dripte skandinavisk arbeidsgruppe om Medfødt døvblindhet og utfordrende atferd
- Videreutvikle kompetanse på selvregulering og kognitiv utredning av personer med medfødt døvblindhet
- Dripte og delta i nasjonalt og nordisk nettverk om Cognitive Assessment of People with Congenital Deafblindness
- Delta i Dbl Networks
 - Network on Communication (en del av fagutviklingen ved masterstudiet, University of Groningen, NL)
 - Network on Acquired Deafblindness
- Delta på Dbl Europeiske konferanse; Touch of closeness – maintaining social connectedness, i Danmark og 13th Charge Syndrome conference, Orlando, Florida
- Ferdigstille utredningsverktøyet «The Tactile Working Memory Scale», med scorings skjema og manual
- Etablere en arbeidsgruppe internt i NKDB for videreutvikling av kartleggingsverktøyene «The Tactile Working Memory Scale» og «Selvreguleringsvansker hos personer med medfødt døvblindhet»

- Initiere og delta i nasjonalt faglig nettverk: Usher syndrom

1.2 Formidle kompetanse

Resultatmål:

- Økt kompetanse om konsekvenser av og behov for tilrettelegging om døvblindhet på system- og individnivå i henhold til kompetansespredningsplanen

Felles tiltak i NKDB:

- Gjennom handlingsplanen implementere et utvalg av kompetansespredningsplanen¹.
- Nettbasert informasjon på enhetenes hjemmesider
- Bidra med innhold til dovblindhet.no
- Arrangere kurs og konferanser for fagpersoner
- Bidra på ulike kurs, samlinger og konferanser
- Formidle kompetanse til andre deler av helsetjenesten, nettverk, andre tjenesteytere, brukere og pårørende

Tiltak ut over felles tiltak fra enheten som del av NKDB:

- Arrangere workshop med tema «The Tactile Working Memory Scale»
- Bidra i planlegging og gjennomføring av Nordisk dag på Europeisk konferanse i Ålboorg
- Presentere case, i samarbeid med en kommune, om prosessen mot utvikling av et taktilt språk hos en person med medfødt døvblindhet. Europeisk konferanse i Ålborg
- Medfødt døvblindhet: utfordringer ved overganger i et livsløpsperspektiv. Presentasjoner på europeisk konferanse og Charge konferanse i samarbeid med brukere
- Arrangere workshop om erfaringer med bruk av kartleggingsverktøyet «Selvreguleringsvansker hos personer med medfødt døvblindhet»
- Spre kunnskap om bruk av kartleggingsverktøyene «The Tactile Working Memory Scale» og «Selvreguleringsvansker hos personer med medfødt døvblindhet»
- Use of video-analysis as a tool for the assessment of cognition in individuals with congenital deafblindness (CDB). Dagskonferanse i samarbeid med NVC, også med adgang til deltakelse på videokonferanse
- Modul 2 og 3 i kursrekke: Språkutvikling hos voksne personer med medfødt døvblindhet - Kartlegging av og fokus på språkutvikling hos voksne personer med medfødt døvblindhet via videoanalyse. Et samarbeid med Signo

2. Overvåke og formidle behandlingsresultater

Nasjonalt tverrfaglig team for diagnostisering og identifisering av døvblindhet (NTT) og kvalitetsregisteret, samt brukerregistrene ved enhetene, er instrumentene som NKDB har til sin disposisjon for å overvåke og formidle behandlingsresultater. NKDB samarbeider med NTT og kvalitetsregisteret.

¹ Ledermøte vil gjennom sin handlingsplan definere hvilke utvalg av kompetansespredningsplanen som skal realiseres i 2017.

Resultatmål:

- Økt samsvar mellom antall registrerte personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i Nasjonalt kvalitetsregister for døvblindhet og populasjonen
- Økt antall personer som utredes og vurderes i forhold til alvorlig grad av kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i områder det ut fra statistiske estimater kan være underrepresentasjon av tilmeldinger
- Økt fokus på viktigheten av tidlig diagnostisering og identifisering av døvblindhet
- Få tilbakemelding fra kommunene på erfaringer med tjenester fra NKDB

Felles tiltak i NKDB:

- Initiere nærmere samarbeid med øye og ØNH avdelingene ved utvalgte sykehus for å kunne få bedre rutiner for tilmelding til utredning av kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet
- Gjennomføre undersøkelse i kommunene om tilfredshet med og behov for kompetansetjenester
- Gjennomføre arbeid for økt identifisering av personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i utvalgte fylker med åpenbare mørketall
- Enhetene utreder nye brukere for identifisering av ervervet og medfødt døvblindhet
- Enhetene gjennomfører oppfølgende brukerutredninger
- Samarbeide med Nasjonalt kvalitetsregister for døvblinde for å øke dekningsgraden, samt bidra til en eventuell forenkling av registrering

Tiltak ut over felles tiltak fra enheten som del av NKDB:

- Deltagelse i styringsgruppen til Nasjonalt kvalitetsregister for døvblindhet
- Landsdekkende funksjon i forhold til tverrfaglige synsutredninger som en del av utredningen av døvblindhet, oppfølgende utredninger og tiltaksrettede utredninger

3. Delta i forskning og etablering av forskernettverk

NKDB har bred brukerkontakt og god kjennskap til brukergruppen. Forskning og fagutvikling tar utgangspunkt i dette og har derfor et sterkt klinisk fokus. Forskningen som enhetene utfører, skjer gjennom tilknytning til eksterne forskningsmiljøer.

NKDB vil bidra til forskning på kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet ved at enhetene i tjenesten knytter seg til andre forskningsmiljøer og forskernettverk.

Resultatmål:

- Økt dokumentasjon av evidensbasert kunnskap og kompetanse om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet

Felles tiltak i NKDB:

- Prioritere deltakelse i relevante forskningsmiljøer
- Initiere og følge opp FoU-arbeid

- Beskrive behovet for forskning innen fagområdet
- Utarbeide en forskningsstrategi
- Formalisere avtaler med forskningsmiljøer og utdanningsinstitusjoner
- Lede og/eller delta i faglige utviklingsprosjekter

Tiltak ut over felles tiltak fra enheten som del av NKDB:

- Utviklingsprosjekt: «The Tactile Working Memory Scale» — scoringsskjema og manual
- Utviklingsprosjekt: Døvblindfødte menneskers vei inn i språket

4. Bidra i relevant undervisning

NKDB har utarbeidet en kompetansespredningsplan, som beskriver hvordan vi bidrar i relevant undervisning.

Resultatmål:

- Økt kompetanse om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i ulike fagutdanninger

Felles tiltak i NKDB:

- Gjennomføre undervisning/forelesning på fagutdanninger ved ulike høyskoler og universiteter
- Tilby hospitering/praksisplasser for studenter
- Delta i utarbeidelse av fagplaner og undervisningsmateriale i forbindelse med oppbygging av studiemodulen «Mangfold i kommunikasjon (MIK) — En relasjonell tilnærming til utvikling av kommunikasjon for mennesker som har sammensatte sansetap og andre funksjonsnedsettelse» ved Høgskolen i Telemark (fra 1.1.2016: Høgskolen i Sørøst-Norge).

Tiltak ut over felles tiltak fra enheten som del av NKDB:

- Bidra i undervisning ved høyskoler og universitet, Høgskolen i Bergen, Høgskulen i Sogn og Fjordane, Psykologisk fakultet ved Universitetet i Bergen, Høgskolen i Sørøst-Norge, ISP, UiO og Høgskolen i Oslo og Akershus
- Avtalefestet undervisning og studentveiledning ved masterstudiet, University of Groningen: Communication and Deafblindness

5. Sørge for veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning til helsetjenesten, andre tjenesteytere og brukere

5.1 Veiledning

Veiledning og rådgiving gis til personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet, til deres familie, lokale tjenesteytere og andre fagmiljøer.

Veiledningsformen varierer ut fra brukers og lokale tjenesteyteres behov og foregår i et livsløpsperspektiv.

Resultatmål:

- Styrket kompetanse hos kommunal helse og omsorgstjeneste og andre deler av spesialisthelsetjenesten, slik at personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår

Felles tiltak i NKDB:

- Veiledning til brukere, pårørende og lokale tjenesteytere, samt andre fagmiljøer
- Bidra til utarbeidelse av IP og deltakelse i ansvarsgruppemøter ved behov
- Arrangere brukersamlinger/møteplasser

5.2 Kunnskaps- og kompetansespredning

Formidling av kompetanse skjer både gjennom individbasert og systembasert tjenesteyting, kursvirksomhet og opplæring i brukernes nettverk alene eller i samarbeid med andre instanser. Fokus og tema er relatert til brukernes individuelle behov og forhold knyttet til konsekvenser av brukers syns- og hørselsnedsettelse, tilrettelegging med tanke på kompensierende tiltak og optimalisering av fysiske og sosiale utviklings- og mestringsbetingelser.

Resultatmål:

- Økt kompetanse hos lokale tjenesteytere, slik at personer med syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår, i henhold til kompetansespredningsplanen²
- God samhandling og dialog mellom personer med dövblindhet, deres nettverk og lokale tjenesteytere

Felles tiltak i NKDB:

- Enhetene bør etter forespørsel bidra i interesseorganisasjonenes møter
- Implementere kompetansespredningsplan
- Undervisning ved Nordens Velferdssenter (NVC)
- Undervisning av lokalt fagpersonell og institusjoner
- Undervisning ved eget eller andre sentre for døvblinde
- Videreutvikle felles og enhetenes hjemmeside og konto på facebook
- Publisering av fagartikler, nyheter, reportasjer m.m.

² Ledermøte vil gjennom sin handlingsplan definere hvilke utvalg av kompetansespredningsplanen som skal realiseres i 2017.

- Arrangere kurs/fagdager for familier, nettverk og fagmiljøer relatert til brukeres individuelle behov og forhold knyttet til konsekvenser av brukers syns- og hørselsnedsettelse
- Formidling av kompetanse om døvblindhet til brukere, pårørende, familie, nære nettverk og fagmiljøer

Tiltak ut over felles tiltak fra enheten som del av NKDB:

- Arrangere oppfølgingskurs for personer med PHARC syndrom, i samarbeid med Lærings- og mestringssenteret
- Delta i referansegruppe, NAV, for utvikling av e-læringskurs for personale med ansvar for personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse i kommunene
- Samarbeid med NVC om nettbasert materiale om aldring med kombinert syns- og hørselsnedsettelse

6. Iverksette tiltak for å sikre likeverdig tilgang til nasjonale kompetansetjenester

Systematisk informasjonsarbeid, gode diagnostiseringsrutiner ellers i spesialisthelsetjenesten, samt henvisningsfritak til NKDB er viktig for å sikre likeverdig tilgang til NKDB sine tjenester.

Resultatmål:

- Økt kunnskap om kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet
- Økt kunnskap om Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde

Felles tiltak i NKDB:

- Revidere informasjonsstrategien for tjenesten
- Bidra inn i informasjonsarbeidsgruppe

7. Bidra til implementering av nasjonale retningslinjer og kunnskapsbasert praksis

Resultatmål:

- Styrke kvaliteten på tjenestetilbudet ved overgang fra hjem til egen bolig
- Kvalitetssikre utredning av kombinert syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet i samarbeid med Nasjonalt tverrfaglig team

Felles tiltak i NKDB:

- Starte arbeid med kunnskapsbaserte retningslinjer for overgang fra hjem til egen bolig for personer med medfødt døvblindhet
- Videreutvikle samarbeid med Nasjonal tverrfaglig team

- Deltakelse i Nasjonalt tverrfaglig team for identifisering av døvblindhet, NTT

Bodø: 04 JAN 2017

Oslo 5. desember 2016

Helse Nord RHF

Lars Vorland
administrerende direktør

Statped

Tone Mørk
direktør

Vedlegg: Bemanningsplan